

## Register.

7.
  1. Ang. Pehr Hurtigs dödsberedelse.
  2. Protokoll rörande Pehr Hurtigs resningsansökan.
  3. Avslag på Pehr Hurtigs nådeansökning.

Malmöhus Läns Landskanslie D III a : 226

N<sup>o</sup> 1406 den 4 Feburari 1812  
den 9 till Kongl. Majst.

Embets Memorial.

Den här för delaktighet i allmogens uppror och till döden dömd Wargeringskarlen Hurtig från Lemmeströ fortfar enträget att förneka den svåra brottslighet för hvilken han blifvit dömd. Under beständigt åberopande, att de vittnen vid ransakning uppgifvit till updagande af dess mindre brottslighet icke blifvit afhörde. Prästerskapet har således att hitintills oagtade de dageligen besökt Hurtig, ännu ej kunnat honom till dödsstraffets undergående bereda, hvilket jag ansett mig böra till Herr Justitie Cantzleren Landshöfdingen och Riddaren ödmjukt anmäla.

Malmö den 4 februari 1812

Efter nådigt förordnande

G Callerholm

Major och v Comd<sup>t</sup>

Konungens Befallningsh i Malmö

N<sup>o</sup> 1408 den 11 Februari 1812

Embets Memorial

från Herr Prosten Nibelius har till mig blifvit afgifven närlagda Embetsrapport, hvaras p.....m hämtas, att den härstädes häktade och till döden dömda Wargeringskarlen Pehr Hurtig, förklarar sig nöjd med undergåendet af dödsstraffet hvartill han äfven nu beredt sig, hvilket jag således får till Herr JustitieCantzleren Landshöfdingen och Riddaren ödmjukt inberätta.

Malmö den 11 februari 1812

Efter nådigt förordnande

G Callerholm

Maj och v Comd<sup>t</sup>

Konungens befallningshafvande i Malmö

Ödmjuk Embets Raport

Sedan jag genom flera besök hos Lifsfången Per Hurtig och i synnerhet igår och dag funnit honom i den själa författningen, att dödens bitterhet efter hand nu försvinner, han numera bortlagt den hjertats hårdhet som förut höll hans tankar tillbaka från Evigheten, och nu förklarar sig villig att uppfylla lagens straff för sitt brott och således för det närvarande jag finner honom i den själa författningen, som en Christen bör vara för, att taga det sista steget åt evigheten, så får jag sådant tillkjännagifva, och önskar honom himmelens nåd till förlosning och salighet i hans sidste stund.

Malmö den 11 Februari 1812

H Fr Nibelius

Häradsprost och

Pehr Hurtigs förra Själasörjare



N<sup>o</sup> 1412 18 Februari 1812

## Embets Memorial

Med anledning af Justitie Cantzlerns Landshöfdingen och Riddarens Skrifvelse af den 16 dennes; får jag härmed äran Öfversända vederbörande Slottspredikanter yttrande rörande Wargeringskarlen Pehr Hurtigs beredande till Döden.

Malmö den 18 Februari 1812  
K D Lundström  
Capitain och Tjensteförrättande  
Commendant

C A Adlerbjelke  
Adjutant

Konungens Befallningshafvande i Malmö

§

N<sup>o</sup> 1413

Ehuru vi under trogna besök hos vargeringskarlen Peter Hurtig använt vårt yttersta bemödande, för att bereda honom att med uppriktig ånger öfver sitt grofva brott och i sann förtröstan på det Högsta Väsandets barmhertighet kunna undergå sitt ådömda dödsstraff, hafva vi likväl hitintills med oro och bekymmer hos honom saknat den botfärdiga sinnesförfattning som vid dödens annalkande borde finnas hos en så grof syndare. Han erkänner väl i allmänhet det han under sin lefnad ei alltid uppfyllt sina skyldigheter, utan ofta varit felagtig, och att han i det afseendet har orsak till djup förödmjukelse inför den Högste, men ofvan upprorsbrottet är han så långt ifrån att betyga en rättskaffens ånger, att han fastmer enständigt förnekar det svåra deltagandet deruti, hvarföre han blifvit anklagad och dömd. Den egna bekännelse, som han i målet afgifvit, skall efter hans ihärdiga påstående, hafva varit tvungen; och utan den Allseendes vittnesbörd, som han åkallar, fortfar han att nämna tvenne vittnen i orten som skolat kunna uppdaga, det han på sin Själesörjare, Herr Prosten Nibelius, icke lagt någon våldsam hand. Skulle likväl dödsstraffet, som han framför andra icke anser sig hafva förtjent och till hvars undergående han bestämt yttrar sig vara högeligen obenägen, blifva på honom verkställt, förklarar han sig hafva fattat det olyckliga beslut, som ännu ingen föreställning kunnat öfvervinna, att in i sin sista stund offentligen inför Gud och menniskor åberopa sin oskuld.

I öfrigt äger Peter Hurtig en ganska god Kristendoms-kunskap, sysselsätter sig i sitt fängelse flitigt att betrakta Guds Heliga Ord, och synes i alla andra afseende icke hysa några ogudaktiga tänkesätt; hvilket i anledning af Herr Capitainens och Commandantens erhållna tillsägelse, få härmed å Embetets vägnar ödmjukast vid handen gifva.

Malmö den 18 Feb 1812

Pehr Westrin  
Slotts Predikant

N H Holst  
Slotts Prädikant

Protocoll rörande

Pehr Hurtigs

resningsansökan

Erhållen i Kungl Nåder



1812 den 29 Febr.

Närvarande

Ordför. Herr Commersierådet, Borgmästaren ocg Ridd. C.M. Nordlindh.  
Herr Rådmän: L. Lohman, Ad fiskalen H.A. Falkman, J. Killander  
och E. Möller.  
vid prot. Jc Centervall

§ 1. S.d Justerades protocollet.

§ 2. S.d. Upplästes under denna dags sammanträde till R.R. ankommen skrifvelse af d. 27 innevarande månad, rörande Kungl. Majst nådiga tillåtelse för till döden dömd Vargeringskarlen Pehr Hurtig att, till ådagaläggande af en mindre delaktighet i de inom detta län sist. Somar förefallne oroligheter, än hvartill han blifvit saker ansedd, få en del till vittne åberopade personer vid denna dom-stol edeligen afhörde: Och beslöt R.R., i anledning häraf, att, till företagande af ett slikt vittnesförhör utsätta Fredagen d. 6 instundande Marti Kl X f.m, samt att genom skrifvelse hos KBHD anhålla ej mindre om kallelse å alla vederbörande nu äfven att genom dess åtgärd erhålla del af Loft Tingsrättens Ransakningsprotocoll i alt hvad som rörer bemälte Hurtig, äfven som att Bref skulle afgå till välloft Commendants Embet härstädes angde Hurtigs inställande under säker bevakning å ofvannämde dag.

1812 den 6 Mars

Närvarande:

Ordf. Herr Commercierådet, Borgmästaren och Riddaren C.M. Nordlindh.  
Herrar Rådmän: L. Lohman Advocatfiskalen H.A. Falkman, J. Killander, E. Möller, och C. Faxé.  
vid protocollet J. Centervall.

§ . S.d. Sedan Kungle Befalningshafvande härstädes uti en till Rådstufvu Rätten aflåtna skrifvelse af den 27 sistlidne Febr. tillkännagifvit, det Kongl. Majst, i följd af des Befalningshafvande underdåniga hemställna, huru förfaras borde med



den genom Kongl Majsts nådiga Utslag den 4 Januari innevarande år till döden dömd och å Citadellet härstädes häktade Wargeringskarlen Pehr Hurtig, hvilken enligt vällofte Comendants Embetet både mundteligen och skrifteligen derom afgifver rapport, på intet sätt velat emotaga föreställningar till dödsberedelse, utan i det stället enträget yrkat, att genom utnämde vittnen få ådaga-lägga en mindre delaktighet uti de inom detta län Sistlid Somar förefallne oroligheter, än hvartill han blifvit saker ansedd, i nåder förordnat, det skulle vid denna domstol i närvaro af Hurtig och den Actor KBFH äger tillförordna, ej allenast Herr Prosten och Kyrkoherden Nibelius i Lemeströ upplysningsvis, samt Åboen Nils Olsson i Laholm, som förut i målet blifvit hörd, å dess redan aflagde vittnes Ed, utan också väl Möllnaren Lars Lindgren och Husmänen Lars Magnusson i Lemeströ, samt äfven de flere Personer Hurtig tilläfventyrs må till sitt urskuldande åberopa, derest de ojäfviga finnas, på Ed såsom vittnen afhöras, angående hvad de om Hurtigs förhållande vid det tillfälle, då Prosten Nibelius af den oroliga folkhopen ofredades, kunna hafva sig bekant.

Så och uppå KBH anmodan hade R.R. utsatt denna dag tillföretagande af ett slikt vittnesförhör, samt i sådant afseende fogat behörig anstalt så väl om ofvannämde personers inkallande, som äfven om Hurtigs inställande för Rätta.

I anledning häraf och sedan R.R. genom Kong bfh försorg erhållit del af den vid Wemenhögs härads lofte TingsRätt öfver Pehr Hurtig hållen Ransakning, instälde sig nu i egenskap af tillförordnad Actor, Stadsfiskalen J. Malmberg, enl. KBH under den 27 sistlidne Febr för honom utfärdade och nu uppläste förordnande; äfven som bemälte Hurtig under bevakning för Rätta ställes.

Efter det Rådstufvo Rätten tillkännagifvit anledningen till detta Rättens sammanträde, anmälte Actor, att sedan Hurtig i anledning af de honom i nåder lemnade tillåtelse, att få uppgifva de flera vittnen, hvaraf han till sitt urskuldande skulle vilja sig begagna, för Actor uppgifvit sådane personer vara Carabinieren vid Sallerups Comp. Jacob Hurtig, drengen Anders Jeppsson i Hagenslösa, Nämde mänen Jöns Tobiasson i Sturup, Pehr Hansson i Isie och Lars Jönsson i Persemölla, Inspektoren Jöran Ahl-

man från Nymölla, Åboen Jöns Svensson i Hasslegrinden samt dren-  
garne Carl Mårtensson, i tjenst hos Åboen Nils Olsson i Laholm  
och Nils Hansson, tjenande hos dess fader Hans Nilsson i Sturup,  
så har Actor om dessa personers inkallande dragit försorg och  
hvilka nu äfven äro närvarande utom Carabinieren Jacob Hurtig,  
som af siukdoms förfall skall vara hindrad sig inställa och derom  
Actor företer ett så lydande Bevis:

1812 den 6 Mars.

Att Carabinieren Hurtig af en stark förkylnings  
Feber är så svag, att han icke utan ögonskjenlig fara kan in-  
ställa sig vid utsatta undersökningen på Malmö rådhus d: 6  
dennes i nya undersökningen om vargeringskarlen Pär Hurtigs  
bråttslighet, kunna vi underskrifne på vår Embets Ed intyga;  
äfven som att ofvannemde Carabinieren i vår närvaro yttrat,  
det han vid det tilfälle då uproriske drängarne infunno sig  
i Prästegården härstädes af en händelse befann sig i Präste-  
gårds stall och såg det Pär Hurtig var den, som först tiltalade  
undertecknad Prost och att Pär Hurtig äfven anföll undertecknad  
med hugg och slag, hvilket ock han äfven förklarar sig på en  
gång aflagd Ed hafva vittnat vid den undersökning i uprorsmålet,  
som blifvit i Justitie Canselerens öfvervaro på Malmö slott,  
och hvilket vittnesmål sådant han det afgifvit til Protocollet,  
han ännu, ej har någon ting att tillägga ej heller deruti kan  
någon ändring göra i emedan det öfverensstämmer med samvete och  
sanning.

Och att detta är af Carabinieren Jacob Hurtig i  
Iglesjö är ordagrant upgifvit såsom dess enda vittnes mål i saken,  
det intyga vi vid förbindelse af liflig Ed

Lemmeströ den 5 Mars 1812

W f Nibelius

Häradsprost

Nils J. Ahlström

Comminister

efter hvars upläsande Hurtig, uppå tillfrågan, förklarade sig  
vilja afstå från Jacob Hurtigs vidare hörande i egenskap af  
vittne.



Hurtig härefter af domstolen tillfrågad, i hvad afseende han åstundar ofvanbemälte Nämndemäns hörande, då desse efter den uplysning Rätten inhämtat, såsom Urtima Tings Rätts Nämnd vid den öfver Hurtig hållne undersökning, svarar, det han genom deras vittnesmål åsyftar få belyst, att vid Härads Rätten icke skall ordenteligt tillgått, i så måtto, som alt hvad Hurtig under Ransakningen derstädes till sitt urskuldande andragit icke skall i protocollet blifvit anmärkdt och Hurtig dessutom genom tvång och hotelser blifvit hindrad, att närmare sig förklara.

Actor tillkänagifver härvid, att under det han, i afseende på upgift af vittnen, Hurtig besökt, har denne i Stads-Comministern Westrins närvaro gjort enahanda berättelse om hvad vid Häradsrätten förlupit, med det tillägg, att Hurtig äfven skall blifvit slagen och dervid tvungen till annan beaktelse, än med verkliga förhållandet skall vara öfverstämmande, och ehuru en sådan omständighet icke utgör ämnet för denna undersökning, anser Actor likväl nödigt, att Hurtig nu tillfrågas: huruvida han vidhåller eller återkallar en slik berättelse, i afseende på den honom således aftvungne beaktelse.

Actor, af domstolen tillfrågad, hvad han i afseende på de utaf Hurtig till vittnen åberopade Nämndemän kunde hafva att andraga, yttrar: att förr än Hurtig fått besvara den fråga, han nyss begärt å honom blifver stäld, och äfven bestämt förklarat, hvad bevisning, Hurtig så väl genom Nämndemännes, som öfrige till vittne kallade personers hörande, åsyftar, kunde Actor om deras behörighet att vittna sig icke utlåta. Hvarvid domstolen erindrade Actor, att hvad Nämnde angick, hade Hurtig redan, på sätt protocollet, som nu för Actor uplästes, närmare uplyses, afgifvit bestämdt yttrande.

Ett af Herr Prosten och Kyrkoherden Nibelius under-tecknad skrift, så lydande.

Genom Krono Länsmän Grönvalls försorg har jag blifvit underrättad, att nytt vittnes förhör med åtskilliga här från orten skall företagas å Rådstufvorätten i Malmö Fredagen d. 6 dennas, hvarvid jag blifvit anmodad att mig inställa; men



dels mit hörande är i detta mål aldeles utan verkan, då jag härmed får förklara at jag icke hvarken anklagar til döden dömda vargeringskarlen Pär Hurtig eller kan frikalla honom från den våldsverkan som blifvit å mig föröfvad, under drängarnes upror förleden Sommar i och för mitt Embete, och i denna sak endast kan nämna, at Pär Hurtig stod mig nära, då jag i min gård blef anfallen; för öfrigt kunde jag icke urskilja hvilken, som först våldförde sig, ej heller uplysa om Pär Hurtigs Slog eller ej, helst jag ej med visshet kunde utmärka någon af våldsvärkarne bland så stor myckeheit.

Å utsatte dagen d. 6 dennes har jag blifvit befalld af Consitorium att såsom Contracts Prost förrätta med Wemmenhögs Härads Prästerskap, på budit Riksdagsmana vahl; så väl i anseende til ofvan anförda, som med häseende til detta laga hinder kan jag ej inställa mig och undanbeder mig äfven någon vidare inställelse i detta ämna, som i hufvudsaken är af så föga betydenhet, men skulle förordsaka mig en tidsspillan af betydenhet från viktigare förrättningar.

Lemmeströ den 4 Mars 1812

Nibelius

inlämnade af Actor, med tillkännagifvande att han sama skrift nu från K.B.Hde erhållit och yttrar, efter upläsandet deraf, det han anser Herr Prosten Nibelius hafva varit obehörig, att bedöma den mer eller mindre betydenhet, dess närvaro inför Rätten vid detta tillfälle skulle kunna äga, under förbehåll, att framdeles få utlåta sig, huruvida Herr Prostens personliga inställelse skulle för nödig anses eller icke.

De till vittnen åberopade och såsom närvarande anmälte personer blefvo härefter före kallade och i anledning af domstolens, till utrönande af jäf, å dem gorde frågor, svarar drengen Anders Jeppsson, att han, jemte en del andre drengar, efter budskickning, infunnit sig i Lemeströ, utan att likväl känna ärendet, och har då med den öfrige hopen, fastän efterst, ingått på Prostegården; äfven som drengarne Carl Mårtensson och Nils Hansson, uppå tillfrågan, tillkännagifver, det de på lika sätt blifvit kallade och åtföljt hopen inpå gården.

Actor andrager, i anledning häraf, att enligt de grunder, som vid undersökningen om Allmogens orolige upträden af domstolarne blifvit allmännelig följder, antar Actor den omständigheten, att desse drängar, på sätt de omförmäلت, varit öfrige folkhopen följaktiga, icke kunna utestänga dem från vittnesmåls afgifvande, så vida icke något annat laga jäf emot dem förekomer.

Uppå ytterligare fråga uplyser Anders Jeppsson att han, såsom misstänkt för delaktighet uti den mot Prosten Nibelius föröfvade våldsamhet, varit häktad och vid Härads Rätten till undersökning stäld, men sedermera lösgifven; på hvilken grund och då Anders Jeppsson således varit för delaktighet i brottsligheten tilltalad, Actor anser honom vara jäfvig, att vittna.-

De närvarande fingo afträda, under det Rätten härom öfverlade, hvarvid Ordf. och flera af Rättens ledamöter nu erindrade sig, det Hurtig vid dess förklaring om afsikten med Nämndemännens hörande såsom vittne, äfven yttrat, att han genom slag blifvit tvungen till oriktig bekännelse hvilket altså har anmärkts. För de åter inkallade, utslag härefter följande.

#### Utslag

Emot Kongl. Majst. nådige föreskrift, som bestämmer föremålet för detta vittnesförhör vara, att uplysa Hurtigs förhållande vid det tillfälle, då Prosten Nibelius af den orolige folkhopen ofredades, kunna de åberopade Nämndemännens Jöns Tobiassons, Pehr Hanssons och Lars Jönssons hörande i den omständighet, Hurtig deras vittnesmål begärt, icke beviljas; äfven som drengen Anders Jeppsson, hvilken för delaktighet i den mot Prosten Nibelius utöfvade våldsamhet varit häktad och tilltalad, anses jäfvig att i målet vittna. Beträffande den af Actor begärde fråga på Hurtig, så anser Rådstuvo R. något annat afseend där icke kunna göras, än att Actor underrättas derom, det i protocollet anmärkt blifvit, att Hurtig vid dess förklaring, om Nämndemännens hörande som vittnen, äfven yttrade, att han genom slag blifvit tvungen till oriktig bekännelse.-

De öfrige till vittnen åberopade och ojäfvige befundne personer, som ei förut i målet vittnat, fingo nu framträda



och aflägga vanliga vittnes Eden, hvarefter så väl de som icke förut vittnat af domstolen erhöillo de alfvarsammaste föreställningar om Edens dyra vigd och värde och mehn Eds svåra påföljder, samt blefvo i följande ordning hvar för sig afhörde:

1. Inspectoren Jöran Ahlman, som vid Wemehögs Härads Urtima Tingsrätt förut vittnat och hvars vittnes uti samma Tings Rätts protocoII den 22 Juli sistlidne år intagne vittnesmål nu uplästes betygar nu ytterligare på sin aflagde Ed, att han såg Hurtig slå Prosten Nibelius, men kan ei uplysa, om det var det första slaget Prosten erhöillit.

Actor begärte och fick den fråga på vittnet ställd: Om icke vittnet sedt, att Hurtig sedan man under fortsättningen af oväsendet på något sätt sökt stilla det sama, eller freda Prosten från vidare våldsamhet? Svar: Nej.

I anledning af Hurtigs yttrande förmodan att då flere med honom voro lika klädde något misstag skulle kunna ägt rum, tillfrågades vittnet härom, och svarar, att han väl icke förr än vid omvittnade tillfället sedt Hurtig, men igenkänner honom likväl, såsom den han sedt lägga hand på Prosten Nibelius.-

Vittnesmålet upläst och erkändt.

2. Möllnaren Lars Lindgren, boende straxt bredvid Lemeströ, uplyser, att han ankomit till Prästegården just vid det tillfälle då Prosten Nibelius från gården utsprungit, åtföljd af en stor folkhop, och då Prosten omkullfallen blifvit af de omkring honom stående slagen, har Hurtig tillkomit och med armarna gjort sig rum emellan dem, för att komma Prosten närmare samt dervid med hög röst yttrat: Djäfvelen anāma Er edra djäflar vet hut och håll upp, under det flera andra ropat: Slå ihjäl, slå ihjäl. Hvarefter vittnet sedt Hurtig hjälpa till, att upresa Prosten och velat, jemte en del andra, leda honom åter till Prästegården, dit likväl Prosten, utan deras biträde, sjelf gått.

Vidare berättar vittnet, att, sedan Prosten Nibelius var ingången, har vittnet tillika med Hurtig varit i Brygg-uset dit budskickning 2<sup>ne</sup> gånger från de öfrige inkommit, för att få honom ut på gården, hvilket, likväl Hurtig vägrat, under



yttrande: jag ger Er djefvulen och vill ei hafva med Er att beställa - för Er skull vill jag icke tvätta mina händer i blod - jag är Kronans Karl förut och mig kan ei gå värre - det blir väl annat af efter detta. -

Upläst och erkänt.

3. Drengen Pehr Magnusson, hvars förnamn blifvit oriktigt upgifvit vara Lars, berättar, att han från en närbelägen Väderqvarn sedt folksamling vid Prästegården och af nyfikenhet ditgått, då han, inkommen på bakgården, sedt Prosten Nibelius af en stor folkskara med uphöjde käppar vara omgifven på inre gården, derifrån Prosten straxt efter vittnets ankomst komit utspringande ovh begifvit sig ut på lyckan, där han, efterföljd af folkskaran, omkullfallit och blifvit slagen. Vittnet har då äfven sedt Hurtig sedermera ankomma och skaffa sig rum genom folkhoppen, som omgaf Prosten, samt derunder haft lika yttrande, som nästförut afhörde vittnet omnämt, med det tillägg, att Prosten vore en människa, att de borde veta hut och ei slå ihjäl honom. - Och som vittnet straxt derefter begifvit sig derifrån, har han sig icke något vidare om förloppet bekant.

Upläst och erkändt.

4. Åboen Nils Olsson, som förut i målet vittnat har sig ingen ting bekant om händelsen med Prosten Nibelius, men berättar, att Lördagen d. 15 Juni sistlidne år vid det tillfälle en folkhop var församlad på Lemmeströ gatan i afsigt att begifva sig till Klågerup, har Hurtig tillsagt Nils Olsson och dess dreng, att de borde begifva sig hemoch ei befatta sig med det tillämnade företaget, såsom stridande emot lag och författningar samt öfverhetens bud, och att de ei kunde vänta sig att något där uträtta, hälst de ändå icke kunde göra Militairen något motstånd. -

Detta uplästa och erkända vittnesmål blef ei mindre på Actors, än Hurtigs begäran här anmärkdt. -

5. Drengen Carl Mårtensson, i tjenst hos förenämde Nils Olsson, öfverensstämmer till alla delar i denna dess husbundes berättelse, likväl med det tillägg, att Hurtig, på lite mindre lika uttryck, som emot vittnet och dess husbonde, afstyrkt den på gatan församlade folkhoppen, att afgå till Klågerup. -

Men har ingen uplysning att meddela, angde. våldsamheten emot Prosten Nibelius.

Upläst och erkändt.

6. Drengen Nils Hansson, säger sig hafva varit närvarande, då folkhoppen ingått på Prästegården i Lemeströ och då hört, att Hurtig var den förste, som tilltalade Prosten Nibelius, sedan denne frågat de församlade om deras ärende och ingen annan velat svara, då Hurtig begärt uplysningen rörande utskrifningen och därvid yttrat, att det ei kunde vara riktigt, att han, som krigsman, vore indeld i lottlag: men detta och hvad mera Hurtig vid samma tillfälle sagt, skall han på ett beskedligt sett framfört: dock kan vittnet icke uplysa, om Hurtig sedermera deltagit i öfvervåldet emot Prosten, emedan vittnet dragit sig tillbaka från folkhoppen.

På Hurtigs genom domstolen framstälde fråga: om vittnet icke sedt honom taga Prosten i försvar? svarar vittnet: att det väl hört en röst, som vittnet tyckte sig vlija igenkänna för Hurtigs målföre, ropa slå ei månen ihjäl; men kan icke med full visshet bestyrka, att det verkligen var Hurtig, som ropade.

Upläst och erkändt.

7. Åboen Jöns Svensson: har sig ingenting bekant om händelsen med Prosten Nibelius men säger sig hafva hört Hurtig afråda en på Lemeströ gata församlad folkhop, att afgå till Klågerup, då det vore omöjligt för dem, att företaga något emot Militairen och att sådant företag dessutom vore stridande emot lag. -

Upläst och erkändt.

Af den anledning, att ena vittnet drengen Nils Hansson vittnat, det Hurtig skall på ett beskedligt sätt tilltalat Prosten Nibelius, men ett annat vittne Inspectoren Ahlman i dess vittnesmål vid HäradsRätten att Hurtig emot Prosten utfarit med häftighet, blevo dessa vittnen, i afseende på skiljaktigheten i deras yttrande i denna omständighet till Confrontation åter förekallade; men enhvar af dem vidblifver sin utsago: likväl yttrar Nils Hansson, att som han ganska kort blef på stället och genast drog sig tillbaka från folkhoppen, har Hurtig möjligen kunnat yttra sig annorlunda efter vittnets bortgång.



Domstolen tillfrågade härefter Hurtig om han hade några flere vittnen, till sitt urskuldande, att åberopa, med förståndigande, att sådane nu på en gång upgifva.

I anledning häraf, begär Hurtig att få såsom vittnen afhörde Socken skräddaren Ola Jeppsson i Nötesjö och drengen Anders Pehrsson, i tjenst hos Brodern Mårten Pehrsson i Lemestr.

Actor, som anser Prosten Nibelius hörande för nödigt och derföre yrkar åläggande för honom, att personligen sig inställa, anhåller om upskof med målet så väl till inkallande af de utaf HURtig nu åberopade vittnen, som äfven för Prosten Nibelius hörande. -

Rådstufvo Rätten tog detta i öfvervägande och meddelte derefter följande.

#### Utslag

Som Kongl. Majst. i nåder förordnat, att Herr Prosten och Kyrkoherden Nibelius upplysningsvis skall höras rörande Vergeringskarlen Pehr Hurtigs förhållande vid det tillfälle då Herr Prosten af den oroliga folkhoppen ofredades; altså och i underdånig följd häraf samt med anledning af Actors derom gjorde påstående, pröfvar R.R. skäligt ålägga Hr Prosten och Kyrkoherden Nibelius i Lemeströ, vid 16 rd crp vite, att å nästa Måndag den 9 dennas kl X föremiddagen till hvilken dag målet härvid upskutes, inför R.R. sig inställa, till afgifvande af de uplysningar i målet, honom kunna affordras; äfven som de af Hurtig till vittnen åberopats. Sockenskräddaren Ola Jeppsson i Nötesjö och drengen Anders Pehrsson i tjenst hos dess Broder Mårten Pehrsson i Lemeströ, härigenom åläggas att vid laga påföljd, å ofvannämnda dag och tid sig inställa; - Och skall det åligga Actor Stadsfiskalen Malmborg derom besörja, att ei mindre Prosten Nibelius, än de till vittnen åberopade, af detta Beslut, erhålla del så tidigt, att något hinder för deras inställelse å utsatte tiden i detta afseende icke möta kan. -

Härefter blef Hurtig till vakten öfverlemnad, för att till Slottshäktet återföras, och de öfrige tillstädes komne fingo afträda.



Den 9 Mars

## Närvarande

Ordfde Herr Comērcerådet, Borgmästaren och Riddn C.M. Nordlindh.  
 Herrar Rådmän: L. Lohman, Adv.fiskalen H.A. Fälkman, J. Killander,  
 E. Möller och C. Faxē.  
 vid prot. Je. Centervall.

§ 1. S.d. I följd af Rådstuva Rättens den 6 dennes gifne beslut och sedan så väl i närvaro af tillförordnade Actor Stadsfiskalen Malmborg, som från Slottshäktet afhämtade och för Rätta stälde Vargerings Karlen Pehr Hurtig, protocollet för nämde dag blifvit upläst och erkändt, fortsattes nu det till idag uppskutne vittnesförhör, rörande bemälde Hurtigs förhållande vid det tillfälle, då Herr Prosten Nibelius i Lemeströ af en sammanskockad orolig folkhop blifvit ofredad, hvarvid Actor anmälte och med företedde bevis, styrkte, att ei mindre Herr Prosten Nibelius än äfven de till vittnen åberopade Socken skräddaren Ola Jeppsson i Nötesjö och drengen Anders Pehrsson i Lemeströ blifvit behörigen kallade; och som desse 2ne sedermera äfven anmäntes vara närvarande, så blefvo de före kallade och fingo, såsom ojävige befundna, aflägga vittnes Eden, samt erhöillo alfvarsam förmaning, att tala sanning, hvarefter de serskilt hörde, berättade:

1. Ola Jeppsson: att han varit närvarande vid det tillfälle, då Folksamlingen ingått på Prästegården i Lemeströ och på afstånd från Folkhopen sedt, att den omgaf och samtalade med Prosten Nibelius, utan att blifva varse det Prosten hvarken af Hurtig, eller någon annan då blef med slag öfverfallen, men sedan Prosten utsprungit från gården på lyckan, har vittnet sedt, att han blef slagen, det kunde vittnet icke urskilja, hvem som slog, eller om Hurtig der uti deltagit.

På Hurtigs genom domstolen derom gorde fråga, uplyser detta vittne, att en Söndags eftermiddag några dagar före ofvanomförmälte händelse, hade vittnet såsom Speleman varit i Lemeströ på ett af drengarne hållit så kallade Sommarlag och då dervid fråga upstådt om, att begifva sig till Börringegård, för att med Hofmarskalken Herr Grefve Beckfriis samtala rörande utskrifningen, har Hurtig avstyrkt ett sådant förehafvande, under

yttrande, att det vore utan all nytta, samt, att de gorde bättre uti att qvarblifva på stället och roga sig, hvilket råd de då äfven efterkomit.

Upläst och erkändt.

2. Anders Pehrsson: att han, såsom åtföljande hopen till Lemeströ Prästegård, varit närvarande vid förut omvittnade tillfället, då Hurtig varit främst och efter ankomsten till Prästegården framgått till Förstugudörren, hvarest han efterfrågat Prosten Nibelius som straxt utkomit, då Hurtig på ett beskedligt sätt och utan häftighet i tal eller åtbörder, samtalat med honom, angående anteckningen till lottning, men Herr Prosten har derefter utaf folkskaran blifvit omgifven, hvarunder vittnet sedt att en mängd käppar varit lyftade i vädret, utan att likväl vittnet hörde eller så någon slå Prosten, än mindre att Hurtig på något sätt ofredade honom. - Varvid detta vittne, af domstolen föreständigadt att mera bestämdt upgifva, huruvida Det kan taga på sin Ed, att Hurtig icke slagit Prosten Nibelius, samt om vittnet ständigt varit Hurtig så nära, att det kunde äga käñedom om alla Hurtigs företag vid det tillfället, förklarar, att vittnet så mycket mindre har någon anledning till den förmodan, att Hurtig kuñat slå Prosten, utan att vittnet skolat se det, som då folkhopen, på sätt vittnet omtalat, påträngt, och omringat Prosten, har Hurtig blifvit utträngd och komit bakom hopen, samt, efter hvad vittnet sedt äfven förblifvit utom kretsen, ända tills dess Prosten genom bakgården utsprungit på lyckan, där vittnet hörde Hurtig, som på något afstånd efterföljde Prosten, flera gånger tilltala folkhopen, med det yttrande, att de skulle låta bli mañen: Tilläggande vittnet, att Prosten icke var blodig, då han sprang ut från gården, men sedermera då han komit ut på lyckan har vittnet sedt honom vara blodig i ansigtet.

På fråga: om icke Hurtig äfven hade Käpp med sig? svarar vittnet, att Hurtig väl hade Käpp, hvarpå han stödde sig, då han med Prosten samtalade, men vittnet såg honom aldeles icke, lika med de andre, lyfta den sama i vädret. -

Af Actor tillfrågad, om vittnet, såsom hema i Lemeströ, ei varit närvarande vid drengarnes Sommarlag, svarar vittnet



att det vid detta tillfälle var frånvarande.

Upläst och erkänt.

Under det sistnämde vittne blifvit afhördt, hade Herr Prosten Nibelius, efter anmälan, fått företräde och erhöill nu af domstolen så väl uplysning om ändamålet, hvarföre Han blifvit kallad, som äfven del af de afhörde vittnens utsago. -

Actor andrager härefter: att som efter dess förmanande, Hurtigs inför Härads Rätten gorde bekänelse i lika måtto hufvudsakligen skall grundlagt domslutet öfver honom, som dess sedermera gorde föregifvande, att en slik bekänelse varit oriktig och honom aftvungen, skall värkat Kongl Majsts nådige tillstånd för Hurtig, att till sitt urskuldande nu få vittnen afhörde, så anser Actor nödigt, att Hurtig måtte af domstolen erhållen förmaning, att genom upriktig bekänelse nu upgifva verkliga förhållandet, samt att Prosten Nibelius måtte lemnas afträde, under det Hurtig i nämde afseende höres. -

Och som Rätten, efter det de närvarande fått afträda, fann skäligt bifalla denna af Actor gorde hemställna, så blefvo Actor och Hurtig åter inkallade, då denne sednare af domstolen föreställes, att om, ock genom de vittnesmål, hvilka uppå Hurtigs begäran, nu blifvit afgifne, en del mildrande omständigheter i afseende på dess förhållande förekomit, så vore likväl derigenom ingalunda någon bevisning vunnen, att han vore saker till en mindre brottslighet, än den hvarföre han blufvit dömd: att det också vore ofelbart, det han inom sig sjelf äger det strängaste vittne emot sig och då den bestraffning, honom efter Lagens föreskrift, blifvit ålagd, kunde öfvertyga honom om den svåra beskaffenheten af sitt brott, om än upsåtet icke skulle hafva varit så elakt, borde han också finna, att medelst en upriktig ånger möjligen skulle kunne bereda honom väg till Konungens Nåd, hvarifrån han deremot aflägsnade sig genom sådane på all sannolikhet blottade föregifvande, som skulle han blifvit tvungen till bekänelse af sitt brott och att han vid Domstolen ei fått andraga hvad han till sitt försvar kunat och erbudit; att om han före Ransakningen, då han varit under Militairisk bevakning, genom fräckhet ådragit sig såsom Soldat, någon bestraffning, hade sådant als intet sammanhang med den sedermera öfver brottsmålshän-



delsen hållen undersökning, och att, om domstolen till äfventyrs icke låtit i protocollet intaga alla de undanflykter och påtagesañingslösa föregifvanden, deraf han velat sig begagna, så vore hans omdömen rörande honom erkend Laglige Rättegång förmenar, både förhastadt och oriktigt. Men både dessa och flere andre af domstolen Hurtig gorde föreställningar till en upriktig bekäñelse oakadt, vidblifver han enständigt sitt förnekande, att hafva slagit Prosten Nibelius och säger sig icke kuñä emot dess samvete och öfvertygelse afgifva någon annan berättelse om förloppet, än att han genom Slag blifvit tvungen till den af honom vid Härads Rätten gorde bekäñelse; Äfvensom Hurtig under anropande af Kongl. Majsts Nåd och mildhet, begär förskoning från det honom ådömde döds straffet.

Herr Prosten Nibelius härefter förekallad och hörd i anledning af hvad de afhörde vittnen berättat, säger sig icke hafva añat uplysningar att meddela, än hvad dess förut afgifne Betyg uptager, hvilket äfven för honom nu uplästes och erkändes.

Uppå fråga om icke Herr Prosten kan erindra sig, att, på sätt vittnen berättat, Hurtig erbudit sig uphjälpas Prosten, då han omkullfallit, samt om han hört, att Hurtig till de andre ropat, att de skulle hålla upp? Svarar Herr Prosten att han, som endast kullfallit derigenom att han halkat på den genom väta slippriga marken har haft tillräcklig styrka, att, utom någras biträde, både själf upresa sig, och äfven hemgå, hälst Herr Prosten skall blifvit mycket slagen, sedan han efter fallet upkommit. Och har väl Herr Prosten hört mer än en röst ropa, att de skulle hålla upp, men kan icke uplysa hvilka det varit som ropade?

Actor begär få till protocollet anmärkdt, att af drengen Anders Pehrssons vittnesmål väl anledning kunde förekomma till confrontation med förut afhörde vittnet Inspektoren Ahlman, men som denne redan begifvit sig från Staden och har ungefärligen 12 mils väg att färdas, anser Actor icke nödigt, att i slikt afseende begära dess återinkallande, i synnerhet som Ahlman, förut confronterad med ett añat vittne, vidblifvit sin utsago.

Utdrag ur Kongl. HofRättens  
pröfning af Wemmenhögstingets  
domar år 1811.

6<sup>o</sup>. Wargerings Karlen Per Hurtig i Lemmeströ.

26 år hwilkens wid särskilda, förhör afgifna omständeliga berättelser innefattar den bekännelse, att Hurtig warit förtretad däröfver, att Prosten Nibelius uppfört Hurtig på Lottlängd, änskönt han är bewärad Wargerings-Karl, derföre han ock en gång fällt den utlåtelse i By-samling att Prosten wore wärd mista sitt hafwa hufwud, och på erhållen tillsägelse af Drängarne Matts Jönsson och Sören Mårtensson i Lemmeströ, Onsdags eftermiddagen den 12 Junü, att Hurtig, enligt ankommet bud från Södra Börringe, borde påföljande dags förmiddag kl. 8 infinna sig i Lemmeströ, der drängar och husmän af hela Gustafs Socken skulle mötas för att hos Prosten Nibelius sjelfva se förordningen om Förstärkningsmanskapet, har Hurtig gått till Eric Göransson i Svarteshö och gifwit honom tillsägelse derom, samt att vidare till närmaste gården fortställa budet till de drängar, som på Lottlistorna blifwit upförde, wid hwilken budning Hurtig tagit två andra drängar med sig, hälst han ansett Lagstridigt att fortställa bud till sådan samling och således ej wille göra det ensam; Hurtig har om morgonen den 13<sup>de</sup> Junü infunnit sig på Lemmeströ gata, derifrån de församlade drängarne begifvit sig till Prostegården i den afsigt, som Hurtig uppgifwit, att twinga Prosten Nibelius förändra Lottlängden, eller att upphöra med all åtgjörd i afseende på förstärkningsmanskapet, och äfwan att, om han sådant icke wille, slå Prosten, hwilket sednare beslut egenteligen Genarps Sockens drängar skola fattat, mot willkor att Gustafs Sockens drängar skulle i lika ändamål följa de förra till deras Pastor— Prosten Nibelius har blifwit slagen, så att bloden runnit från Hufwudet ner på Kläderna; men Hurtig, som medgifwit att han deltagit deri; har warit waklande i detta erkännande, och att han gifwit mer än ett slag.

Sedan Prosten Nibelius aflämnat sin ofwannämde Förbindelse och Folkhopen fått brännwin, har



Hurtig i dess sällskap, som alltmer blifwit ökat, gått till Gjerdslöfs Prostegård, Näsbyholm, Skurups Prostegård, och efter det Hurtig besökt en släkting, men åter mött hopen wid Svaneholm, .....innan den derifrån aftågat, vidare begifwit sig till Heckeberga, hwilat öfwer natten wid Tegelbruket och den 14<sup>de</sup> om morgonen varit på Heckeberga Herregård, samt Börringe Kloster, der blott sex eller sju af Gustafs Sochens drängar och deribland Hurtig sjelf varit uppe hos Grefwe Beckfriis, men de öfrige stannat i Ladugården.

På dessa ställen hafwa, dels med, dels utan tvång, frisedlar, mat och brännwin blifwit fordrade och tagne, men på Svaneholm i stället för brännwin Aderton R<sup>dr</sup>-RG: Hurtig har liksom de öfrige, gått hem från Börringe Kloster och om morgonen den 15 genom bud och wid Bysamling fått tillsägelse att genast följa till Klågerup eller Wismarlöf, dit alla efter ankommit bud, skulle begifwa sig, emedan hela styrkan af Bönder Husmän och drängar från åtskilliga gods, der skulle församlas hwarmed, enligt Hurtigs uppgift, afsigten varit, att strida mot och Nedergöra Militairen för att så mycket lättare kunna twinga Adelen och Prästerskapet att afstå från förstärkningsmanskapets utgörande och all Lottning derom, samt att i stället lega både Förstärkningsmanskap och Roteringskarlar.

Hurtig har gått särskild väg öfwer Håkanstorp och Ebbesiö till Hejderidaren Anderssons hus i Troberga -skogen, der han fått höra att Militairen redan skjutit skarpt på den wid Klågerup församlade Allmoge, men Hurtig har dock af enskild anledning gått dit, sedan han förut aflagt den Sabel, han medfört, och om förloppet närmare underrättad, hemligen begifwit sig derifrån.

Af denna beaktelse jämförd med vittnesmålen: af Inspektoren Ahlman: att Prosten Nibelius af de närmaste kringstående och deribland Hurtig, som varit främst och gått Prosten tätt inpå lifwet; blifwit tillfrågad, hwarföre Prosten för att göra Herrskapet Grefve Beckfriis till wiljes, skulle wara den första och värsta hunden att påyrka Lottning, samt att Prosten, när han swarat, det han blott fullgjort Kongl. Maj<sup>ts</sup> Nådiga Befallning och sin Embetsplikt af de närmast kringstående

och med wisshet deribland af Hurtig, blifwit med käppar slagen: Af Studenten Sörensson; att de som stod Prosten närmast och omringade honom, gåwo honom slag på slag, och Carabinieren Hurtig, att han bestämt kunde intyga, att Prosten af tilltalade Hurtig blifwit slagen, finnes denne sednare Lagligen öfwertygad, att under kännedom af det Lagstridiga däri, hafwa bewistat och budat till olofliga sammankomster, därunder de grofwaste våldsamheter blifwit begångna, och att uppretad öfwer Prosten Nibelius åtgärd i afseende på den i Nåder anbefallte utskrifningen af förstärkningsmanskap, honom derföre med slag hafwer öfverfallit; för hwilka grofwa brott Kongl: Hof Rätten, enligt Kongl: Förordningen den 1 sta Julü 1743 2 mom: 6 Cap. 2 § och 18 Cap: 8 § Missgernings Balken; jemförd med Kongl: Förordningen den 20 Januarü 1779 pröfwar rättwist döma Wargerings Karlen Per Hurtig att mista sitt lif och hals-huggas.

H.B.



1814 den 25 Maj

Utslag  
uppå förre vargerings karlen  
Pehr Hurtigs Ansökning

Carl

sigill

Fred. Wählin

Underskt den 8 Junu

Expedt den 9<sup>de</sup>  
till Kmt Befhfde i Götteborg

Nr 113.

Kongl Majts

Utslag uppå förre Wargerings  
Karlen Pehr Hurtigs und. ansök-  
ning, att sedan han, för delaktig-  
het uti de oroliga uppträden som  
år 1811 i Skåne föreföllo, blifvit  
genom Kongl Majts Utslag den 2  
April 1812 med förskoning från  
dödstraff dömd att undergå tjugo-  
åtta dagars Fängelse vid vatten  
och bröd samt derefter i Sex års  
tid hållas till arbete å Warbergs  
Fästning:

Kongl Majt af Gunst och Nåd nu  
täcktes förskona Sökanden från  
återstående Fästningsarbete. Gifvit  
Stockholms Slott den 25 Maj 1814

Kongl. Majt har i Näder Itit Sig  
föredragas denna und. Ansökning:  
men finner för det närvarand icke  
skäl att den samma lemna bifall.  
Det vederbörande -----



I en diarie förteckning angives i marginalen  
att Pehr Hurtig lösgiven den 15 Jan. 1817  
se pag: 53 å 1817.